

Baruch

1

¹ Toto jsou slova knihy, kterou v Babylonu napsal Baruch,^a syn Neriáše, syna Machsejášova, syna Cidkiášova, syna Chasadiášova, syna Chilkiášova, ² pátého roku poté, co Chaldejci dobyli Jeruzalém a vypálili ho ohněm, sedmého dne v tom měsíci.^b

Shromáždění vyhnanců v Babylonu

³ Baruch přečetl slova této knihy před Jekoniášem, synem judského krále Joakima, a přede vším lidem, který si přišel tu knihu poslechnout – ⁴ před velmoži, princí i staršími a vůbec přede vším lidem od nejmenšího až po největšího – přede všemi, kdo žili v Babylonu na řece Sud.

⁵ Ti všichni plakali a postili se a modlili se před Hospodinem. ⁶ Potom shromáždili peníze, každý podle svých možností, ⁷ a poslali je do Jeruzaléma knězi Joakimovi, synu Chilkiáše, syna Šalomova, a kněžím i všemu lidu, který byl v Jeruzalémě s ním. ⁸ (Už předtím, desátého dne měsíce sivan,^c Baruch převzal nádoby Hospodinova domu, které byly z chrámu odneseny, aby je dopravil zpět do Judska. Tyto stříbrné nádoby nechal vyrobit judský král Cidkiáš, syn Jošiášův, ⁹ poté co babylonský král Nabukadnezar^d odvedl z Jeruzaléma Jekoniáše s předními muži, řemeslníky,^e šlechtou i lidem země a odvedl je do Babylonu.)

¹⁰ Napsali jim:

Hle, posíláme vám peníze. Nakupte za ně celopaly, oběti za hřích a kadidlo, připravte pokrm a přineste na oltář Hospodinu, našemu Bohu. ¹¹ Modlete se přitom za život babylonského krále Nabukadnezara a za život jeho syna Baltazara, ať jsou jejich dny jako dny nebe na zemi. ¹² A nám ať Hospodin dá sílu a osvítlí naše oči, abychom žili pod záštitou babylonského krále Nabukadnezara a pod záštitou jeho syna Baltazara, abychom jim sloužili po mnohé dny a našli u nich milost. ¹³ Modlete se za nás k Hospodinu, našemu Bohu, protože jsme proti Hospodinu, našemu Bohu, zhřešili a Hospodinův hněv a jeho rozhorlení se od nás dodnes neodvrátily. ¹⁴ Přečtěte tuto knihu, kterou vám posíláme, abyste ji veřejně přednesli v Hospodinově domě v den svátku a ve stanovených dnech.

Dnes je nám hanba

¹⁵ Řekněte: Hospodinu, našemu Bohu, náleží spravedlnost,^f nám ale – všem Judejcům, obyvatelům Jeruzaléma, ¹⁶ našim králům, našim předním mužům, našim kněžím, našim prorokům, našim otcům – nám všem je dnes hanba, ¹⁷ neboť jsme zhřešili před Hospodinem. ¹⁸ Neposlechli jsme ho, neslyšeli jsme hlas Hospodina, našeho Boha, že máme žít podle nařízení, která nám Hospodin postavil před oči. ¹⁹ Ode dne, kdy Hospodin vyvedl naše otce z Egypta, až dodnes jsme Hospodina, našeho Boha, neposlouchali a jeho hlasu jsme nedbali.

^a Jr 32:11-15; 36:4-32; 43:5-7; 45:1-5

^b Jeruzalém padl v srpnu 586 př. n. l. (2Kr 25:8-11; srov. Zach 7:3). Může ovšem jít i o výročí prvního dobytí Jeruzaléma r. 597 př. n. l. (2Kr 24:10-14).

^c Nejspíše červen téhož roku.

^d Nabukadnezar II. (604–562 př. n. l.)

^e podle Syr a Jr 24:1 (LXX: vězně)

^f srov. paralelu v Da 9:7-14

²⁰ To proto nás dnes stíhá neštěstí a kletba, kterou Hospodin ohlásil svému služebníku Mojžíšovi v den, kdy vyvedl naše otce z Egypta, aby nám dal zemi oplývající mlékem a medem. ²¹ Nezaslechli jsme hlas Hospodina, našeho Boha, ve slovech proroků, které nám posílal, ²² ale každý z nás se řídil záměry svého zlého srdce^a – odešli jsme sloužit jiným bohům a páchali jsme, co je v očích Hospodina, našeho Boha, zlé.

2

¹ Hospodin tedy naplnil svá slova, jimiž nás všechny varoval – naše soudce, kteří soudili Izrael, naše krále a vladaře i každého Izraelce a Judejce. ² Nikde pod celým nebem se ještě nestalo, co Hospodin dopustil v Jeruzalémě. Jak je psáno v Zákoně Mojžíšově, ³ kdekdo z nás jedl maso vlastních synů a maso vlastních dcer!^b ⁴ Hospodin nás vydal do rukou všem okolním královstvím, k pohrdání a pustošení všemi národy v okolí, kam nás rozptýlil. ⁵ Místo, abychom byli vyvýšeni, jsme byli srazeni,^c neboť jsme zhřešili proti Hospodinu, našemu Bohu, když jsme neposlouchali jeho hlas.

⁶ Hospodinu, našemu Bohu, náleží spravedlnost, ale nám a našim otcům je dnes hanba. ⁷ Přišla na nás všechna neštěstí, kterými nám Hospodin hrozil, ⁸ my jsme se ale nesnažili usmířit Hospodina tím, že bychom se každý odvrátili od myšlenek svého zlého srdce. ⁹ Hospodin proto neopomněl přivést na nás ta neštěstí. Hospodin je totiž spravedlivý ve všech skutcích, jež nám přikázal, ¹⁰ ale my jsme neposlechli jeho hlas, že máme žít podle nařízení, která nám postavil před oči.

Smiluj se nad námi

¹¹ Hospodine, Bože Izraele,^d ty jsi vyvedl svůj lid z Egypta mocnou rukou, znameními a zázraky, velikou mocí a vztaženou paží a získal sis jméno, jaké máš až dodnes,^e ¹² my jsme však, Hospodine, Bože náš, jednali hříšně, bezbožně a zle proti všem tvým příkazům. ¹³ Odvrát' od nás svůj hněv – vždyť už nás mezi národy, kam jsi nás rozptýlil, zbyla jen hrstka! ¹⁴ Vyslyš naši modlitbu a naši prosbu, Hospodine. Vysvobod' nás kvůli sobě samému a dej nám milost před tváří těch, kdo nás odvedli. ¹⁵ Ať celá země pozná, že ty jsi Hospodin, náš Bůh, a že Izrael i jeho potomstvo nese tvé jméno. ¹⁶ Shlédni ze svého svatého příbytku, Hospodine, a všimni si nás. Nakloň své ucho, Hospodine, a slyš, ¹⁷ otevři své oči, Hospodine, a hled': Mrtví v podsvětí, kterým byl z nitra odňat dech, už Hospodinu slávu a spravedlnost nevzdají.^f ¹⁸ Slávu a spravedlnost ti, Hospodine, vzdá člověk živý, jenž kráčí s velikým trápením slabý a sehnutý, oči mu pohasínají a duše hladoví.

¹⁹ Hospodine, Bože náš, nemůžeme před tvou tváří prosit o slitování kvůli zásluhám našich otců a králů. ²⁰ Vylil jsi na nás svůj hněv a prchlivost, jak jsi to prohlašoval skrze své služebníky proroky: ²¹ „Tak praví Hospodin: Skloňte svůj hřbet, služte babylonskému králi,^g a zůstanete v zemi, kterou jsem dal vašim otcům. ²² Pokud však neposlechnete Hospodinův hlas, že máte sloužit babylonskému králi, ²³ nechám v judských městech i v Jeruzalémě utichnout hlas radosti a veselí, hlas

^a Jr 7:24-26

^b Lv 26:29; Dt 28:53–57 (srov. Jr 19:9; Pl 2:20; 4:10)

^c srov. Dt 28:13

^d srov. paralelu v Da 9:15-19

^e Dt 4:34; Neh 9:10; Iz 63:12; Jr 32:21; Da 9:15

^f Ž 6:6; 88:11-13; Iz 38:18-19

^g Jr 27:12

ženicha a nevěsty a z celé té země bude pustina bez lidí.^a 24 My jsme však ten hlas, že máme sloužit babylonskému králi, neposlechli a ty jsi naplnil svá slova, jimiž jsi nás varoval skrze své služebníky proroky, že „kosti našich králů a kosti našich otců budou vyhrabány z hrobů.“^b 25 A opravdu – leží pohozeny na denním žáru a nočním mrazu! Zemřeli v strašných útrapách, hladem, mečem a morem. 26 A z chrámu, který byl zasvěcen tvému jménu, jsi kvůli nepravosti domu Izraelova a domu Judova nechal jen to, čím je dnes.

27 Hospodine, Bože náš, naložil jsi s námi podle své nesmírné dobroty a svého velikého slitování, 28 jak jsi prohlásil skrze svého služebníka Mojžíše v den, kdy jsi mu nařídil napsat pro syny Izraele svůj Zákon: 29 „Jestliže neuposlechnete můj hlas, přísahám, že tento hlučný a početný zástup se mezi národy, kam ho rozptýlím, ztenčí v malý hlouček. 30 Vím, že mě neposlechnou, protože je to tvrdošíjný lid.“^c V zemi svého vyhnanství se ale v srdci obrátí 31 a poznají, že já jsem Hospodin, jejich Bůh. Dám jim srdce a vnímavé uši,^d 32 a budou mě v zemi svého vyhnanství chválit. Budou připomínat mé jméno 33 a odvrátí se od své zatvrzelosti a od svých zločinů, neboť si uvědomí osud svých otců, kteří hřešili proti Hospodinu. 34 Tehdy je navrátím do země, kterou jsem zaslíbil jejich otcům Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, a budou v ní vládnout. Rozmnožím je a už se nezmenší 35 a uzavřu s nimi věčnou smlouvu: Já budu jejich Bůh a oni můj lid. Už nikdy pak svůj lid Izrael nevyženu ze země, kterou jsem jim dal.“^e

3

¹ Všemohoucí Pane, Bože Izraele, se stíněnou duší a skleslým duchem k tobě voláme. ² Vyslyš nás, Hospodine, a smiluj se nad námi, neboť jsme proti tobě zhřešili. ³ Ty trůníš navěky, my ale věčně hyneme.

⁴ Všemohoucí Pane, Bože Izraele, vyslyš modlitbu nás mrtvých Izraelců, potomků těch, kdo proti tobě hřešili. Oni neposlouchali hlas Hospodina, svého Boha, a nás teď proto stihá neštěstí. ⁵ Nevzpomínej v tuto chvíli na nepravosti našich otců, ale pamatuj na svou moc a na své jméno. ⁶ Vždyť ty jsi Hospodin, náš Bůh! Tebe, Pane, budeme chválit, ⁷ neboť jsi do našich srdcí vložil úctu k tobě, abychom vzývali tvé jméno. Budeme tě chválit ve svém vyhnanství, neboť jsme ze svého srdce vypudili veškerou nepravost svých otců, kteří proti tobě zhřešili. ⁸ Pohleď dnes na nás v tomto vyhnanství, kam jsi nás rozptýlil, abychom byli potupeni, prokleti a potrestáni za všechny nepravosti našich otců, kteří tě opustili, Hospodine, Bože náš!

Chvála moudrosti

- ⁹ Slyš, Izraeli, přikázání života,
naslouchej, ať získáš rozumnost.^f
- ¹⁰ Proč, Izraeli,
pročpak jsi v zemi svých nepřátel –
zestárlý v cizí zemi,
- ¹¹ poskvrněn s mrtvými
už patříš k těm, kdo jsou v podsvětí?

^a Jr 7:34; 16:9; 25:10.

^b Jr 8:1-2 (srov. Jr 22:19; 36:30)

^c Ex 32:9; 33:3-5; Dt 9:6, 13 (srov. Jr 17:23; 19:15)

^d Jr 24:7; 32:39; Ez 11:19; 36:26

^e Dt 30:1-10; Jr 31:31-34.

^f PŘ 4:20-22 (srov. Dt 4:1-2; 30:15-20)

- 12 Opustils pramen moudrosti!^a
 13 Kdybys šel cestou Boží,
 žil bys navěky v pokoji.
 14 Pouč se, kde je rozumnost,
 kde síla, kde poznání –
 tehdy se dozvíš, kde je dlouhověkost a život,
 kde světlo v očích a mír.
- 15 Kdo našel domov moudrosti,
 kdo vstoupil do jejích pokladnic?
 16 Kde jsou ti, kdo ovládali národy,
 kdo panovali nad zemskými šelmami,
 17 kdo se posmívali i ptactvu na nebi,
 kdo hromadili stříbro a zlato, v něž lidé doufají,
 a jejich majetek byl bezmezný?
 18 Kde jsou ti, kdo se zabývali penězi,
 ale nezbylo po nich vůbec nic?
 19 Zmizeli dole v podsvětí
 a místo nich povstali jiní.
 20 Jejich nástupci spatřili světlo světa a žili na zemi,
 ale nepoznali cestu moudrosti,
 21 nechápali její stezky a nedosáhli jí
 a jejich synové se jí vzdálili ještě víc.
 22 Neslyšeli o ní v Kanaánu,
 neukázala se v Temanu.
 23 Synové Hagařini,
 kteří na světě hledají poznání,
 obchodníci z Midiánu^b a Temanu,
 vypravěči bájí a hledači poznání –
 ani ti nepoznali cestu moudrosti
 a nevzpomněli si, kudy k ní.
- 24 Jak prostorný je, Izraeli, Boží příbytek,
 jak rozsáhlé panství, jež Bůh spravuje!
 25 Je nesmírné a bez konce,
 nezměřitelně se tyčí do výše.
 26 Tam se zrodili dávní obři slavné pověsti,
 urostlé postavy a v boji zkušeni.^c
 27 Nebyli to však oni, koho Bůh vyvolil,
 neukázal jim cestu vědění,
 28 a tak zahynuli, neboť rozum neměli;
 zahynuli kvůli své hlouposti.
- 29 Kdo vystoupil do nebe, aby se chopil moudrosti,
 kdo ji snesl dolů z oblaků?^d
 30 Kdo přeplaval moře, aby ji našel,

^a Ž 36:10; Př 14:27; 18:4; Jr 2:13; 17:13

^b V řec. textu zkomoleno na *Meranu*.

^c Gn 6:4

^d Dt 30:11-14; Job 28:12-28; Př 30:3-4

- 31 kdo ji za ryzí zlato nakoupí?
O její cestě nikdo neví,
nikdo netuší, kudy k ní.
- 32 Jen Vševědoucí, ten ji zná,
ten ji svým důvtipem prozkoumal.
On založil zemi navěky
a naplnil ji čtyřnohými zvířaty.
- 33 On vyslal světlo – a ono šlo,
zavolal je – a s bázní poslechlo.
- 34 Hvězdy se na svých místech zažehly
a začaly se veselit.
- 35 Zavolal je – a řekly: „Tady jsme,“
pro svého Stvořitele rozzářily se vesele.
- 36 Takový je náš Bůh
a nikdo jiný se mu nerovná.
- 37 Prozkoumal celou cestu vědění
a ukázal ji svému služebníku Jákobovi,
svému milovanému Izraeli.
- 38 Potom se moudrost ukázala na zemi
a přišla žít mezi lidmi.^a

4

- 1 Ona je knihou Božích přikázání,
zákonem, jenž trvá navěky.
Všichni, kdo se jí drží, budou žít,
kdo ji však opouštějí, zahynou.
- 2 Obrat' se, Jákobe, a chop se jí,
její jasné záři vyjdi naproti.
- 3 Nedávej svou slávu jinému
a svou výsadu cizímu národu.
- 4 Blaze nám, Izraeli,
že víme, co se Bohu líbí!

Jeruzalém těší své děti

- 5 Hlavu vzhůru, lide můj,
vy, kdo jste připomínkou jména Izrael!
- 6 Byli jste prodáni národům,
ale ne ke své záhubě.
Byli jste vydáni svým sokům,
neboť jste vzbudili Boží hněv.
- 7 Popudili jste svého Stvořitele,
když jste místo Bohu obětovali démonům.
- 8 Zapomněli jste na věčného Boha,
který vás vychoval.
Zarmoutili jste i jeruzalémskou zem,
která vás kojila.
- 9 Spatřila totiž Boží hněv,

^a srov. Př 8:31; Jan 1:14

který na vás přišel, a řekla:

- „Slyšte, sousedky Sionu,
 Bůh mi způsobil hrozný žal.
 10 Viděla jsem, co Věčný způsobil –
 moji synové a dcery šli do zajetí!
 11 Odkojila jsem je s radostí,
 ale vyprovodila je s pláčem a truchlením.
 12 Nikdo z vás ať nade mnou nejásá,
 nad vdovou opuštěnou ze všech stran.
 Kvůli hříchům svých dětí jsem zůstala sama,
 neboť se odchýlily od Božího zákona
 13 a jeho ustanovení jim byla neznámá.
 Nešly cestami Božích přikázání
 a nekráčely stezkami jeho spravedlivé výchovy.
- 14 Přijďte, sousedky Sionu,
 a vzpomeňte, co Věčný způsobil –
 moji synové a dcery šli do zajetí!
 15 Přivedl na ně národ zdaleka,
 národ surový, mluvící jiným jazykem,
 který nebral ohled na starce
 a neslitoval se nad dítětem.^a
 16 Milované syny vdově odvedli,
 nechali ji opuštěnou, obrali ji i o dcery.
- 17 Jak bych vám já mohla pomoci?
 18 Ten, kdo na vás dopustil toto neštěstí,
 on vás zachrání z nepřátelského sevření.^b
 19 Jděte, děti, jenom jděte,
 já musím zůstat samotná.
 20 Vysvlékla jsem si roucho pokoje,
 oblékla pytlouinu úpěnlivých proseb,
 a dokud budu žít, budu křičet k Věčnému.
- 21 Hlavu vzhůru, děti,
 volejte k Bohu a on vás zachrání
 z útlaku nepřátel a z jejich sevření.
 22 Spolehla jsem na Věčného, že vás zachrání,
 a Svatý mě naplnil radostí –
 váš věčný Spasitel vás brzy navštíví
 svým milosrdenstvím!
 23 Vyprovodila jsem vás s pláčem a truchlením,
 Bůh mi vás ale navždy vrátí s radostí a veselím.
 24 Jako sousedky Sionu teď vidí vaše zajetí,
 tak brzy uvidí záchranu od vašeho Boha,
 která k vám přijde s velikou slávou

^a Dt 28:49-50; Jr 5:15; 6:22-23

^b Mich 5:10

- a s nádherou Věčného.
 25 Děti, sneste trpělivě tento hněv,
 jenž na vás přišel od Boha.
 Tvůj protivník tě dostihl,
 brzy však uvidíš jeho záhubu
 a stoupneš mu nohou na šíji.^a
 26 Moji milácci odešli hrbolatými cestami,
 byli odvedeni, jako když nájezdníci stádo uloupí.
- 27 Hlavu vzhůru, děti,
 volejte k Bohu!
 Ten, který na vás to vše dopustil,
 si na vás vzpomene.
 28 Tak jako jste se rozhodli Boha opustit,
 nyní se k němu vraťte a hledejte ho
 s desetinásobným úsilím.
 29 Vždyť Ten, kdo na vás dopustil toto neštěstí,
 vás zachrání a naplní vás věčnou radostí!"

Útěcha Jeruzaléma

- 30 Hlavu vzhůru, Jeruzaléme,
 Ten, který ti dal jméno, tě utěší!
 31 Běda těm, kdo ti ublížili,
 kdo se radovali nad tvým zničením!
 32 Běda městům, v kterých tvé děti otročily!
 Běda městu, které věznilo tvé syny!
 33 Jako se radovalo nad tvým zničením,
 jako jásalo nad tvými troskami,
 tak se zarmoutí nad vlastním zpusťšením.
 34 Zbavím to město halasu zástupů
 a jeho zpupnost se změní v žal.
 35 Věčný je zachvátí ohněm na dlouhé dny
 a na dlouhý čas se v něm usadí démoni.
- 36 Vzhlédni k východu, Jeruzaléme,
 a pohleď na radost, jež k tobě přichází od Boha.
 37 Hle – přicházejí tví synové,
 které jsi musel nechat odejít!
 Přicházejí na rozkaz Svatého,
 shromáždění od východu až po západ,
 a radují se v Boží slávě.

5

- 1 Svlékni, Jeruzaléme, roucho žalu a trápení,
 ozdob se navěky Boží slávou,
 2 zahal se pláštěm Boží spravedlnosti,
 nasad' si korunu slávy Věčného!^b

^a srov. Joz 10:24; Ž 110:1

^b Iz 49:18; 52:1; 61:10 (srov. Bar 4:20)

- 3 Vždyť tvoji nádheru Bůh ukáže
všem lidem pod nebem
- 4 a tvé jméno od Boha bude znít navěky:
„Pokoj spravedlnosti“ a „Sláva zbožnosti“.^a
- 5 Povstaň, Jeruzaléme,
vystup na výšinu a vzhlédni k východu!
Pohleď, jak se tvé děti na rozkaz Svatého
shromáždily od západu až po východ
a radují se, že si Bůh vzpomenu.
- 6 Trmácely se od tebe pěšky,
když je nepřátelé odvedli,
Bůh ti je ale přivede slavně zpět –
ponesou se na nosítkách jako králové na trůnech!^b
- 7 Bůh totiž přikázal všem vysokým horám
i věčným dunám, aby se snížily,
a roklím, aby se zaplnily zemí do roviny,
aby Izrael mohl bezpečně kráčet v Boží slávě.^c
- 8 Na Boží příkaz také lesy i všechny vonné stromy
poskytly Izraeli stín.
- 9 Bůh sám totiž povede Izrael s radostí,
ve světle své slávy,
se svým milosrdenstvím a spravedlností.

6

Jeremiášův list

Následuje opis Jeremiášova listu zajatcům, které se babylonský král chystal odvést do Babylonu. Jeremiáš jim oznámil, co mu Bůh přikázal:^d

¹ Za hříchy, které jste proti Bohu spáchali, vás babylonský král Nabukadnezar odvede jako zajatce do Babylonu.^e ² Až přijdete do Babylonu, zůstanete tam mnoho let – celých sedm generací.^f Teprve potom vás odtud pokojně vyvedu. ³ V Babylonu brzy uvidíte bohy ze stříbra, zlata a dřeva, jak se nechávají nosit na ramenou a nahánějí pohanům strach. ⁴ Dávejte si pozor, ať se nechováte jako ti cizáci – ať se těch bůžků nezačnete bát i vy!^g ⁵ Až uvidíte, jak se jim zepředu i zezadu klaní zástupy, řekněte si v duchu: „Tobě, Pane, se máme klanět.“ ⁶ Je přece s vámi můj anděl; on bude bdít nad vašimi životy.^h

⁷ Jazyk těch bohů vybrousil truhlář, dali je pozlatit a postříbřit. Jsou ale falešní a mluvit neumějí. ⁸ Lidé berou zlato a dělají z něj koruny pro hlavy svých bohů jako pro nějakou parádivou dívku. ⁹ Jejich kněží občas to zlato a stříbro svým bohům ukradnou a utratí podle svého: dají ho třeba i chrámovým prostitutkám.ⁱ ¹⁰ Oblékají

^a Iz 1:26; 60:14; 62:14; Jr 33:16; Ez 48:35

^b Iz 49:2; 60:4

^c Iz 40:3-5

^d srov. Jr 29:1-23

^e 2Kr 24:10-16

^f srov. Jr 25:11-12; 29:10; Da 9:2

^g Jr 10:2-5

^h Ex 23:20-24

ⁱ Chránová prostituce byla součástí pohanských kultů plodnosti.

těm svým stříbrným, zlatým a dřevěným bohům ozdobné šaty jako lidem, oni se ale neumějí bránit ani před rzí a červotočem.¹¹ Jsou nastrojeni do purpurových šatů, ale z tváře se jim musí utírat prach, který na ně sedá ve vrstvách.¹² Jeden bůžek třímá žezlo jako vládce nad krajem, kdyby ho ale někdo urazil, nezmůže se na to, dát ho popravít.¹³ Druhý svírá v pravici mečik nebo sekyru, ale před válkou a lupiči se neuchrání.¹⁴ Z toho je jasné, že to nejsou žádní bohové; proto se jich nebojte.

¹⁵ Jako je polámaný nástroj člověku k ničemu, tak je to i s jejich bohy, co trčí v jejich chrámech.¹⁶ Oči mají plné prachu zvířeného těmi, kdo za nimi chodí.¹⁷ Jako se ze všech stran zamyká člověk odsouzený k smrti za urážku krále, tak kněží opevňují chrámy těch bohů vraty, zámky a závorami, aby je neukradli lupiči.¹⁸ Zapalují pro ně více lamp než sami pro sebe, ti bůžci ale žádnou z nich nevidí.¹⁹ Jsou jako trám z chrámové stavby – uvnitř prý trouchniví, oni však necítí, jak je i jejich šaty rozežírá zemský hmyz.²⁰ Tvář mají zčernalou od chrámového dýmu.²¹ Na tělo i hlavu jim sedají netopýři, vlaštovky a jiní ptáci, i kočky po nich lezou.²² Z toho sami poznáte, že to nejsou žádní bohové; proto se jich nebojte.

²³ I když jsou na povrchu zdobeni zlatem, vůbec se nelesknou – jsou zašlí tak, že by se museli vyleštit. Ani když je odlévali, necítily nic!²⁴ Ať už za ně lidé zaplatili cokoliv, ducha v sobě stejně nemají.²⁵ Nemají nohy, takže se musí nosit na ramenou, a tak ukazují před lidmi svou hanbu. I jejich služebníci se hrozí hanby – kdyby jim ti bůžci upadli na zem, museli by je zase postavit.²⁶ Vztyčí-li je někdo, sami od sebe se nepohnou, když je někdo položí, jistě se sami nezvednou; obětní dary se tedy před ně kladou jako před mrtvolky.²⁷ Jejich kněží pak ty oběti prodají, aby se obohatili. Jejich ženy něco z toho také nasolí, ale nerozdělí se s chudým ani bezmocným. A těch obětí se dotýkají i ženy, které mají měsíčky, a také šestinedělky!^a ²⁸ Z toho poznáte, že to nejsou žádní bohové; nebojte se jich.

²⁹ Jak je vůbec může někdo považovat za bohy? Vždyť těm stříbrným, zlatým a dřevěným bohům přinášejí oběti i ženy!³⁰ Kněží v jejich chrámech dřepí v roztržených košilích, vousy a vlasy vyholené, hlavy nepokryté,³¹ a vyjí a skučí před svými bohy, jako se to dělá při pohřební hostině.³² Kněží těm bůžkům také berou šaty a oblékají do nich své ženy a děti.³³ Ať se k nim člověk chová dobře nebo zle, nedokážou mu to oplatit. Ani krále nedovedou dosadit anebo sesadit.³⁴ Také neumějí dát bohatství, ba ani měďáky. Nesplní-li jim někdo daný slib, nedokáží si ho vynutit.³⁵ Neochrání člověka před smrtí a slabšího nezachrání před silným.³⁶ Slepci zrak nevrátí, člověka v nouzi nevysvobodí.³⁷ Nad vdovou se neslitují, nepomohou sirotkovi.³⁸ Tyto pozlacené a postříbřené kusy dřeva jsou něco jako kamení na horách – ti, kdo jim slouží, budou zklamáni.³⁹ Jak je vůbec možné myslet si a tvrdit, že jsou to bohové?!

⁴⁰ Znemožňují je dokonce i sami Chaldejci.^b Když uvidí někoho němého, předvedou ho k Bělovi^c a žadoní, aby ten němý promluvil, jako by jim ten bůh mohl rozumět!⁴¹ Sami nemají dost rozumu na to, aby to pochopili a opustili je.⁴² Jejich ženy sedají na cestách omotané provázky a obětují otruby,⁴³ a když nějaký kolemjdoucí některou z nich odvede a vyspí se s ní, ona pak haní tu, která seděla vedle, že nebyla tak žádaná a nemá přetržený provázek.^d ⁴⁴ Všechno kolem těch bůžků je naskrz falešné. Jak je vůbec možné myslet si a tvrdit, že by to mohli být bohové?!

⁴⁵ Vyrobili je truhláři a zlatníci a nikdy z nich nebude nic víc, než co ti řemeslníci

^a srov. Lv 12:1-8; 15:19-30

^b tj. *Babylóňané*

^c Akkadsky *Pár*; titul hlavního babylonského božstva Marduka (Iz 46:1; Jr 50:2).

^d Zvyky související s posvátnou prostitucí. Srov. Hérodotos *Dějiny* I 199.

zamýšleli. ⁴⁶ Sami jejich výrobci nebudou nijak dlouho žít. Jaképak bohy tedy asi mohou vyrobit? ⁴⁷ Svým potomkům zanechali jen lži a hanebnost. ⁴⁸ A když je ohrožuje válka nebo jiné neštěstí, jejich kněží se spolu radí, kam se i s těmi bohy schovají. ⁴⁹ Proč je tak nepochopitelné, že to nejsou žádní bohové? Vždyť nedokážou ani sami sebe zachránit před válkou nebo neštěstím! ⁵⁰ Jsou to jen pozlacené a postříbřené kusy dřeva – podle toho se pozná, že jsou falešní. Všem národům i králům bude jasné, že to nejsou žádní bohové, ale výrobky lidských rukou, a nic božského v nich nepůsobí. ⁵¹ Kdo by nevěděl, že to nejsou žádní bohové?

⁵² Nedosadí v zemi krále a nesešlou lidem déšť. ⁵³ Nemohou rozhodnout něčí při, nezachrání ani toho, kdo trpí bezpráví, protože jsou bezmocní jako vrány mezi nebem a zemí. ⁵⁴ Když v chrámu těch pozlacených a postříbřených bohů ze dřeva začne hořet, jejich kněží utečou a zachrání se, kdežto oni shoří uvnitř jako trámy. ⁵⁵ Nedokážou se postavit proti králi ani proti nepřátelům. ⁵⁶ Jak je vůbec možné přijmout a myslet si, že jsou to bohové?

⁵⁷ Tihle pozlacení a postříbření bozi ze dřeva se neuchrání ani před zloději a lupiči. Jejich zlato a stříbro jim násilím vezmou a šaty, co měli na sobě, jim odnesou, ale ti bozi se sami na nic nezmohou. ⁵⁸ Proto je lepší král, který předvádí svou statečnost, anebo hrnec, který svému majiteli doma dobře slouží, než tihle falešní bozi. Lepší jsou domovní dveře, které chrání, co je uvnitř, než tihle falešní bozi. Lepší je dřevěný sloup v paláci, než tihle falešní bozi! ⁵⁹ Slunce, měsíc a hvězdy poslušně svítí a plní tak úkol, který dostaly.^a ⁶⁰ Stejně tak blesk je dobře vidět, když uhodí. I vítr vane v každém kraji. ⁶¹ A když Bůh nařídí mrakům, aby putovaly přes celý svět, ony ten příkaz plní, a když je shůry seslán oheň, aby strávil hory a lesy, i on ten rozkaz vyplní. ⁶² Tyto modly se ale svým vzhledem ani mocí nemohou s tím vším vůbec poměřit. ⁶³ Proto není možné myslet si anebo tvrdit, že to jsou bohové – vždyť nedokážou rozhodnout žádnou při, ani člověku jakkoli pomoci. ⁶⁴ Vidíte tedy, že to nejsou žádní bohové; nebojte se jich.

⁶⁵ Nemohou vyřknout kletbu nad králi ani jim dát požehnání. ⁶⁶ Neukážou národům znamení na nebi, nesvítí jako slunce, nezáří jako měsíc. ⁶⁷ Lepší než oni jsou i zvířata, která dokážou utéct do skrýše a pomoci si sama. ⁶⁸ Každopádně je jasné, že to nejsou žádní bohové; proto se jich nebojte.

⁶⁹ Ti jejich pozlacení a postříbření bozi ze dřeva jsou jako strašák v okurkovém poli, který nic neuhlídá.^b ⁷⁰ Nebo se podobají trnitému křoví, na kterém sedá kdejaký pták, anebo mrtvole pohozené ve tmě. ⁷¹ Z tlejícího purpuru a kmentu,^c který mají na sobě, poznáte, že to nejsou žádní bohové. Nakonec shnijí i oni samotní, a budou na ostudu pro celou zemi. ⁷² Proto je lepší být spravedlivým člověkem bez model – takový se ostudě zdaleka vyhne!

^a Gn 1:14-18

^b Jr 10:5

^c podle Syr (LXX: *alabastru*)